

Ο άγιος Νικόλαος και το “άγιο Όρος της Αιτωλίας”

/ [Γνώμες](#)

Η εκκλησία μας, όπως κάθε ημέρα του χρόνου γιορτάζει έναν ή και περισσότερους Αγίους. Την Πέμπτη, 6 Νοεμβρίου, γιορτάζεται η μνήμη του Αγίου Νικολάου, Επισκόπου Μύρων της Λυκίας. Είναι άξιον θαυμασμού να αναφερθούμε για άλλη μια φορά σ’ αυτόν τον ευλογημένο τόπο, την Αιτωλοακαρνανία, που πολλοί αρθρογράφοι και συγγραφείς την αποκαλούν «Αγιοτόκο» το δε όρος Βαράσοβα το ονομάζουμε «Άγιο Όρος της Αιτωλίας».

Ο υπογράφων, με τεκμηριωμένο άρθρο μου που δημοσίευσα τον Ιούλιο του 2017 αναφέρω για το πέραςμα, από τον ευλογημένο τούτο τόπο, των Ιερών λειψάνων του Αγίου Νικολάου. Οι Ιερές Μητροπόλεις, Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου και Αιτωλίας και Ακαρνανίας με προγράμματά τους εορτάζουν κάθε χρόνο με λαμπρότητα τον Άγιο Νικόλαο στους κατά τόπους Ιερούς Ναούς.

Ο Άγιος Νικόλαος γεννήθηκε στις 15 Μαρτίου του 270 μ. Χ. στο χωριό Πάταρα της Λυκίας από ευσεβείς και πλούσιους γονείς, ήταν μια διακεκριμένη οικογένεια στην περιοχή την εποχή εκείνη. Τα Πάταρα ήταν χτισμένα στις εκβολές του ποταμού Ξάνθου και του όρμου Αντιφέλλου, ήταν το λιμάνι της επαρχίας Λυκίας, στη νότια Μικρά Ασία.

Οι γονείς του φρόντισαν να δώσουν καλή και χριστιανική μόρφωση στο μοναχοπαίδι τους, το Νικόλαο. Ο Νικόλαος έμεινε ορφανός από γονείς σε μικρή ηλικία όπου και αφιερώθηκε ολοκληρωτικά στο Θεό. Έτσι, βλέπουμε το Νικόλαο να πηγαίνει στα Ιεροσόλυμα για να προσκυνήσει τα Αγιασμένα χώματα που μαρτύρησε ο Ιησούς Χρηστός, να δει και να προσκυνήσει τον Πανάγιο Τάφο και τον Τίμιο Σταυρό.

Όταν επέστρεψε στο χωριό του χειροτονήθηκε Ιερέας και στη συνέχεια Ηγούμενος στην Ιερά Μονή Σιών, στην πόλη Μύρα της Λυκίας, σημερινό Ντεμρέ. Την Ιερά αυτή Μονή έκτισε ο θείος του. Τα Μύρα βρίσκονται απέναντι από το σημερινό Καστελόριζο και διοικητικά ανήκουν στο Σουλτανάτου του Ρουμ.

Με το θάνατο του Επισκόπου Μύρων οι κάτοικοι αναζητούσαν νέο Επίσκοπο και αμέσως, Επίσκοποι και Κληρικοί όλης της Επαρχίας ομόφωνα αποφάσισαν να τοποθετήσουν τον Άξιο για την Αγιότητα και το Βίο του Ιερέα, Νικόλαο. Ο νέος Επίσκοπος Μύρων Νικόλαος, πράος και ταπεινός, άρχισε την φιλανθρωπική του δράση με πιο εντατικούς ρυθμούς τώρα, δίδασκε, παρηγορούσε, αγρυπνούσε, προσευχόταν, έκανε αγαθοεργίες, ίδρυσε Νοσοκομείο, πτωχοκομείο και άλλα ιδρύματα στην πόλη.

Εμψύχωνε τους διωκόμενους Χριστιανούς και κατά τους διωγμούς του Διοκλητιανού, 284 – 305 μ. Χ., ο Νικόλαος υπέστη μεγάλα βασανιστήρια. Στη συνέχεια, μαζί με άλλους Χριστιανούς, φυλακίστηκε για μεγάλο χρονικό διάστημα και από τη φυλακή που ήταν δεν σταμάτησε ούτε λεπτό να βοηθάει και να στηρίζει τους Χριστιανούς.

Το 313 μ. Χ. υπογράφεται από τον Μέγα Κωνσταντίνο το διάταγμα των Μεδιολάνων, με το οποίο στην επαρχία αυτή θεσπίζεται η αρχή της ανεξιθρησκίας έτσι, μαζί με τον Άγιο Νικόλαο ελευθερώθηκαν όλοι οι Χριστιανοί κρατούμενοι. Ο Μέγας Κωνσταντίνος με την πράξη του αυτή νομιμοποίησε το Χριστιανισμό και πίστευε ότι η Εκκλησία θα μείνει ενωμένη. Με την αναγνώριση του Χριστιανισμού το 313 μ. Χ. και την ίδρυση της Κωνσταντινούπολης το 330 μ. Χ. έχουμε την αρχή της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας που αργότερα ονομάστηκε Βυζαντινή Αυτοκρατορία. Ο Άγιος Νικόλαος επανέρχεται στον Αρχιεπισκοπικό του Θρόνο και άρχισε να ασκεί κανονικά τα καθήκοντα του και με το χάρισμα της θαυματουργίας που είχε έσωσε πολλούς συνανθρώπους του από διάφορες κακουχίες. Ο Άγιος δεν είναι μόνο γνωστός για τα θαύματά του στις θάλασσες, δεν είναι μόνο γνωστός από την κρυφή ελεημοσύνη του αλλά έγινε γνωστός και από τα πολλά άλλα θαύματα.

Σε διάφορες βιβλιογραφίες αναφέρονται πολλά θαύματα του Αγιοθαλασσίτη Επισκόπου Μύρων Νικολάου. Κάποτε ο Επίσκοπος Νικόλαος ταξίδευε με πλοίο της εποχής και μεσοπέλαγα άρχισε μεγάλη θαλασσοταραχή. Ο καπετάνιος και οι επιβάτες, μπροστά σ' αυτή την τρικυμία, ζήτησαν τη βοήθεια του Επισκόπου Νικολάου. Ο Επίσκοπος χωρίς να χάσει την ψυχραιμία του, αφού προσευχήθηκε, επικαλέσθηκε τη βοήθεια του Θεού. Αμέσως η θάλασσα ηρέμησε, πλήρωμα και ταξιδιώτες συνέχισαν το ταξίδι τους χωρίς κανένα πρόβλημα.

Σε κάποιο άλλο ταξίδι ο Άγιος, μαζί με Χριστιανούς από την Επαρχία του, πηγαίνει με καράβι στα Ιεροσόλυμα για να προσκυνήσουν τους Αγίους Τόπους. Στην πορεία του ταξιδιού βρίσκει το καράβι μεγάλη τρικυμία από ισχυρούς ανέμους, όλοι περίμεναν τη βύθιση του караβιού όμως, ο Άγιος προσευχήθηκε στο Θεό μαζί με τους προσκυνητές και αμέσως ο άνεμος σταμάτησε.

Στη συνέχεια του ταξιδιού ένας ναύτης ανέβηκε στο ψηλότερο σημείο του καταρτιού για να δέσει το σχοινί από το πανί, αφού ολοκλήρωσε την αποστολή του άρχισε να κατεβαίνει, σε κάποιο σημείο γλίστρησε και πέφτει στο κατάστρωμα του πλοίου και τραυματίστηκε πολύ σοβαρά. Αμέσως ο Επίσκοπος Νικόλαος πήγε

κοντά του, προσευχήθηκε στο Θεό και ο ναύτης έγινε καλά. Βλέποντας και αυτό το θαύμα οι ταξιδιώτες Χριστιανοί και το πλήρωμα του πλοίου, δόξασαν το Θεό και ευχαρίστησαν το Νικόλαο. Αφού ολοκλήρωσαν το προσκυνηματικό τους ταξίδι επέστρεψαν στα Μύρα.

Πολλά τα θαύματα του Επισκόπου Νικολάου μέσα στις θάλασσες αλλά και στην Πατρίδα του γι' αυτό και οι πατριώτες του, ναύτες Χριστιανοί, τον αποκαλούσαν Άγιο της θάλασσας και των ναυτικών. Σε όλα τα προβλήματα στην Επισκοπή του και στη ποιμαντική δραστηριότητα έδινε λύση με γνώμονα την αγάπη, την πραότητα, την επιείκεια, την καλοσύνη, την ανεξικακία. Είχε πολλές αρετές ο Άγιος Νικόλαος, ήταν ο ομολογητής της αλήθειας.

Ο Άγιος Νικόλαος είναι ο προστάτης των απανταχού ναυτικών, του Ελληνικού Ναυτικού και του Λιμενικού Σώματος. Στις 6 Δεκεμβρίου κάθε χρόνο που τιμάτε η μνήμη του, το Πολεμικό Ναυτικό, όλες οι λιμενικές υπηρεσίες και όλα τα Ελληνικά πλοία σε όποιες θάλασσες και αν βρίσκονται, είναι αργία και γιορτάζουν τον Άγιο τους. Επίσης σε πολλές πόλεις της Ελλάδας είναι ο Πολιούχος Άγιος και η μνήμη Του τιμάτε με κάθε λαμπρότητα, όπως: Στον Άγιο Νικόλαο Κρήτη, στη Σητεία, στη Σύρο, στο Αντίρριο, στον Αστακό, στον Άγιο Νικόλαο Βόνιτσας, στο Βόλο, στην Αλεξανδρούπολη και αλλού. Πολλά δε πλοία φέρουν το όνομά Του.

Ο Επίσκοπος Νικόλαος το 325 μ. Χ. έλαβε μέρος στην Α' Οικουμενική Σύνοδο η οποία έγινε στη Νίκαια της Βιθυνίας. Πενήντα δύο ημέρες διήρκησε το ταξίδι του Αγίου για να φθάσει στη Νίκαια. Στη Σύνοδο αυτή θεσπίστηκαν τα πρώτα επτά άρθρα του Συμβόλου της Πίστεως, επίσης, στην ίδια Σύνοδο καταπολεμήθηκαν οι διδασκαλίες του Αρείου.

Ο Επίσκοπος Μύρων της Λυκίας Νικόλαος απεβίωσε στις 6 Δεκεμβρίου 343 μ.Χ. και η ταφή του έγινε στην Πατρίδα του, τα Μύρα της Λυκίας και όπως η παράδοση μας λέει, τα λείψανά του άρχισαν να αναβλύζουν μύρο και γι' αυτό ονομάστηκε και μυροβλύτης. Ο Κωνσταντίνος Πορφυρογέννητος αναφέρει σχετικά: «Είτα την Λυκίων πόλιν, την μυρίπνουν τε και τρισόλβιον. Εν ήπερ ο Μέγας Νικόλαος, ο του Θεού θεράπων, αναβλύζει τα μύρα κατά το της πόλεως όνομα». Σε όλο το Χριστιανικό κόσμο τα Μύρα της Λυκίας είχαν ιδιαίτερη αίγλη γιατί επί επτά αιώνες είχαν μέσα σε Ναό, τύπου βασιλικής, και σε μαρμάρινη σαρκοφάγο, τα μυροβολούντα λείψανα του Επισκόπου Νικολάου του πρωταγωνιστή της Α' Οικουμενικής Συνόδου.

Από το 1054 μ.Χ. οι Εκκλησίες της Κωνσταντινουπόλεως και της Ρώμης σταμάτησαν τις μεταξύ τους επικοινωνίες δηλαδή μεταξύ των δύο Εκκλησιών έχει επέλθει το Σχίσμα. Τον Αύγουστο του 1071 μ.Χ. οι Ρωμαίοι ηττήθηκαν και ο Αυτοκράτορας Ρωμανός Δ' πιάστηκε αιχμάλωτος από τους Σελτζούκους Τούρκους η δε περιοχή αυτή της Μικράς Ασίας βρίσκεται τώρα στο Σουλτανάτο του Ρουμ. Το ίδιο συμβαίνει και με την Ιερουσαλήμ το έτος 1076 μ.Χ. Την ίδια χρονιά Σελτζούκοι βεβηλώνουν την Παλαιστίνη και τους Αγίους Τόπους. Ο Αλέξιος Α' ο

Κομνηνός παίρνει πίσω μεγάλο μέρος της χριστιανικής Μικράς Ασίας και λίγο αργότερα περνούν πάλι στον έλεγχο των εισβολέων Μωαμεθανών. Στόχος τους είναι τα Μύρα της Λυκίας όπου για επτά αιώνες φυλάσσονται στην ομώνυμη Μονή τα Ιερά λείψανα του Αγίου Νικολάου.

Το έτος 1087 μ.Χ. Πατριάρχης στην Κωνσταντινούπολη ήταν ο Νικόλαος ο Γ' Κυρδιτιάτης, 1084 - 1111 μ.Χ., ο λόγιος αυτός Ιεράρχης, όπως διαβάζουμε, στερέωσε το καθεστώς του Αγίου Όρους και Αυτοκράτορας ήταν ο Αλέξιος Α' ο Κομνηνός. Μεγάλη αναταραχή επικρατεί στην περιοχή της Λυκίας, οι Χριστιανοί προσπαθούν να διαφυλάξουν, με κάθε τρόπο, τα λείψανα του Αγίου Νικολάου.

Από το Μπάρι της Απουλίας εξήντα δύο ναύτες με τρία καράβια ξεκινούν να πάνε να φορτώσουν σιτάρι στην περιοχή αυτή της Μικράς Ασίας. Μαζί τους λέγεται ότι ήταν έμποροι και Μοναχοί με σκοπό να πάρουν τα λείψανα του Αγίου Νικολάου λόγω του τουρκικού κινδύνου. Πολλές εκδοχές υπάρχουν ως προς την αφαίρεση των λειψάνων του Αγίου από τη Λάρνακα.

Μια εκδοχή μας λέει ότι ο Άγιος Νικόλαος, βλέποντας τις αναταραχές που είχε η Πατρίδα του, εμφανίστηκε σε ιερέα από το Μπάρι να του λέει: «πήγαινε στα Μύρα της Λυκίας με συνοδεία για να πάρεις τα λείψανα μου από τον τάφο και να τα φέρεις στην ήρεμη πόλη, στο Μπάρι της Απουλίας».

Άλλη εκδοχή μας λέει ότι, εξ αιτίας των αναταραχών αυτών, οι μοναχοί που βρίσκονταν στη Μονή του Αγίου ήρθαν σε συνεννόηση με τους εμπόρους, που λέγεται ότι ήταν Μοναχοί, να δώσουν τα λείψανα του Αγίου και να τα μεταφέρουν στο Μπάρι. Εικάζετε ότι, παρά τις αντιδράσεις των Μοναχών που βρισκόταν στη Μονή, οι ξένοι διέρρηξαν τη λάρνακα πήραν τα λείψανα και έφυγαν προκειμένου αυτά να μην πέσουν στα χέρια των Τούρκων Μουσουλμάνων.

Τα τρία καράβια με το πολύτιμο θησαυρό των Ιερών λειψάνων του Αγίου Νικολάου αναχωρούν από τα Μύρα της Λυκίας την 1η Απριλίου του έτους 1087 μ.Χ. με προορισμό το Μπάρι της Ιταλίας. Πολλοί ήταν οι ενδιαμέσσοι σταθμοί στην ιστορική και ευλογημένη αυτή διαδρομή. Υπάρχουν πάρα πολλές αναφορές για τη διαδρομή των τριών καραβιών που σταματούσαν σε λιμάνια της εποχής εκείνης για ανεφοδιασμό, από ερευνητές και συγγραφείς, σε διάφορες βιβλιογραφίες, ανά τον κόσμο.

Ο υπογράφων, μετά από έρευνα μέσα από το διαδίκτυο, τη μελέτη διαφόρων κειμένων από Συνέδρια, πολλές βιβλιογραφίες και αλλού, καθώς και την προσωπική αναφορά που μου έγινε στον Ιερό Ναό του Αγίου Νικολάου στο Μπάρι σε πρόσφατη εκδρομή στην Κάτω Ιταλία, καταθέτω και τα δικά μου συμπεράσματα για την διέλευση των Ιερών λειψάνων του Αγίου Νικολάου στα νότια και τα δυτικά μέρη της Αιτωλοακαρνανίας, αρκετά τεκμηριωμένα.

Εύκολα μπορούμε να χαράξουμε τη διαδρομή των Ιερών λειψάνων από τα Μύρα της Λυκίας διασχίζοντας ένα χάρτη που να περνά, το Αιγαίο πέλαγος μέσω της Ρόδου και της Βόρειας Κρήτης, τα Νότια και τα Δυτικά παράλια της Πελοποννήσου

φθάνοντας στα Σπάτα της Αχαΐας, από εκεί περνώντας απέναντι στην Αιτωλοακαρνανία, στον «αυχένα» της Βαράσοβας, Κάτω Βασιλικής και Κρουονερίου, λιμάνι την εποχή εκείνη, στη βάση της πρώτης κορυφογραμμής της Βαράσοβας στη θέση του Σπηλαίου του Αγίου Νικολάου με εγκλείστρα, από εκεί προχωρώντας δυτικά της Αιτωλοακαρνανίας προς Ζάκυνθο, Κεφαλονιά, Λευκάδα, Κέρκυρα και τέλος στο Μπάρι της Ιταλίας. Την εποχή εκείνη Μητροπολίτης Ναυπάκτου ήταν ο Χρυσοβέργης.

Μια πρώτη σκέψη που μπορούμε να κάνουμε διαβάζοντας, μέσα από το βιβλίο του αείμνηστου καθηγητή Αθανάσιου Παλιούρα, «Βυζαντινή Αιτωλοακαρνανία», που αναφέρεται στον Άγιο Νικόλαο με «εγκλείστρα» της Βαράσοβας, καθώς και μέσα από το βιβλίο μου, «ΚΑΣΤΡΑ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ, Οδοιπορικό στις Ιερές Μονές της Αιτωλοακαρνανίας», καθώς και άλλα βιβλία που αναφέρονται στο ίδιο θέμα, συμπεραίνουμε τα παρακάτω:

Η Αιτωλοακαρνανία, έχει λαμπρή ιστορική εκκλησιαστική συνέχεια από τα Παλαιοχριστιανικά χρόνια μέχρι των ημερών μας. Εντυπωσιακή ιστορική συνέχεια με την ανέγερση Μοναστηριών και Ιερών Ναών, δείγμα των πλούσιων θρησκευτικών αισθημάτων του λαού της. Είναι μια περιοχή αγιασμένη και ποτισμένη με το αίμα των Αγίων της. Από το 2ο μ. Χ. αιώνα ανέδειξε μεγάλες ηρωικές μορφές της Χριστιανοσύνης. Από την παρουσία του Επισκόπου Ναυπάκτου Καλλικράτη και άλλων Αρχιερέων συμπεραίνουμε ότι η Ορθόδοξη Χριστιανική Θρησκεία είχε επικρατήσει στη Δυτική Στερεά Ελλάδα από εκείνη την εποχή.

Στην Ανατολική πλευρά της Βαράσοβας, βλέπουμε «σκαρφαλωμένο» στο βράχο το μεγάλο και εντυπωσιακό σπήλαιο του Αγίου Νικολάου το οποίο παρουσιάζει έντονο αρχαιολογικό ενδιαφέρον. Πρόκειται για ένα μοναστηριακό συγκρότημα φρουριακού τύπου όπου για δέκα αιώνες ασκήτεψε μεγάλος αριθμός Μοναχών, τόπος ιερός, ιστορικός. Μέχρι πρότινος, ήταν γεμάτος από κοπριές ζώων, πέτρες, ξύλα και σπασμένα κεραμίδια.

Το 1991, υπό την εποπτεία του Ομότιμου Καθηγητού Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, αείμνηστου Αθανασίου Παλιούρα, άρχισε η ανασκαφή στο σπήλαιο αυτό η οποία έφερε στο φως πολλά και σπουδαία ευρήματα. Στην Βορειοδυτική πλευρά του σπηλαίου, υπήρχε τριώροφος πύργος που χρησίμευε ως παρατηρητήριο προς τον Πατραϊκό κόλπο, που ήταν μια διαρκής απειλή πειρατών οι οποίοι λυμάνονταν κατά την Βυζαντινή εποχή τον Κορινθιακό και τον Πατραϊκό κόλπο. Πίσω από το Ιερό του ναού βρέθηκαν, κοιμητήριο, τάφοι μονώροφοι και διώροφοι με εκατοντάδες σκελετούς, καθώς και πολλά οστά και κάρες Αγίων και Μοναχών.

Βορειοδυτικά του σπηλαίου, υπάρχει μια κόγχη - άνοιγμα σε ύψος δέκα περίπου μέτρων, και σε πλάτος έξι περίπου μέτρων μία άλλη, καθώς και ξύλινη σκάλα που οδηγούσε στο πάνω σπήλαιο, την εγκλείστρα. Η εγκλείστρα κάνει το σπήλαιο μοναδικό στον Ελλαδικό χώρο. Σπήλαιο με εγκλείστρα συναντάμε στον Άγιο

Ιωάννη-Χοζεβίτη στην Έρημο μεταξύ Ιεροσολύμων και Ιεριχούς και στον Άγιο Νεόφυτο στην Κύπρο. Η μοναδικότητα αυτή προσδίδει στο σπήλαιο του Αγίου Νικολάου της Βαράσοβας ξεχωριστό ενδιαφέρον, καθ' ότι από τον 9ο μέχρι τον 19ο αιώνα μ. Χ. παρατηρούμε σημαντική δραστηριότητα ως λατρευτικό και ησυχαστικό κέντρο Μοναχών – ασκητών και Αγιογράφων.

Το Σπήλαιο αυτό καθώς και άλλα δύο βυζαντινά ασκηταρεία της Βαράσοβας, που και αυτά είναι αφιερωμένα στον Άγιο Νικόλαο, «δένονται» με τον Άγιο Νικόλαο, προστάτη των θαλασσών. Συμβολαιογραφική πράξη της 28 Μαΐου 1770 μ.Χ. μαρτυρεί ότι, από τη θέση αυτή, Πατρινοί έμποροι μετέφερναν εμπορεύματα από το Μεσολόγγι στο Λιβόρνο της Ιταλίας. Το καράβι που μετέφερε τα εμπορεύματα ήταν του Δημητρίου Τρικούπη και το όνομα του ήταν, «Άγιος Νικόλαος της Βαράσοβας. Επίσης στην ίδια περιοχή και εποχή έχουμε το λιμάνι του Κρυονερίου όπου τελευταία από ανασκαφές βρέθηκαν μωσαϊκά Βυζαντινών χρόνων.

Επομένως στη θέση αυτή έχουμε την εποχή εκείνη όρμο – λιμάνι, και εύκολα συμπεραίνουμε, τα τρία καράβια με τα Ιερά λείψανα του Αγίου μετά από την Αχαΐα να ήρθαν για ανεφοδιασμό στο λιμάνι αυτό και από εκεί δυτικά της Αιτωλοακαρνανίας, ως επόμενο σταθμό, να ήταν η Ζάκυνθος, ή η Κεφαλονιά ή κάποιο άλλο νησί, μετά η Κέρκυρα για να φθάσουν στο Μπάρι της Ιταλίας στις 9 κατ' άλλους 20 Μαΐου 1087 μ.Χ.. Οι κάτοικοι των περιοχών, από όπου περνούσαν τα καράβια με τα Ιερά λείψανα του Αγίου Νικολάου, θεωρούσαν ευλογία και ιστορικό το πέρασμα από τον τόπο τους και με λαμπρότητα και κατάνυξη γιόρταζαν ο γεγονός αυτό.

Τώρα, μια άλλη υπόθεση μπορούμε να κάνουμε, αφού λάβουμε υπ' όψη τις επιχειρησιακές δυνατότητες των караβιών της εποχής του 11ου αιώνα, και να πούμε ότι ακολούθησαν τη διαδρομή, Μύρα Λυκίας, Βόρεια Ρόδο, Βόρεια Κρήτη, Νότια και Δυτική Πελοπόννησο, Νότια και Δυτική Αιτωλοακαρνανία, Επτάνησα, Κέρκυρα και τέλος Μπάρι Ιταλίας.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να γίνει μια μικρή αναφορά και στο μεγάλο Μοναστηριακό συγκρότημα για την εποχή, που βρίσκεται βορειοανατολικά του χωριού Κεφαλόβρυσο Αιτωλικού και κατά μήκος της οροσειράς του Αρακύνθου που, σε μια απότομη χαράδρα, βρίσκεται το σπήλαιο του Αγίου Νικολάου του Κρεμαστού, και λίγο πιο πέρα υπάρχουν τα ερείπια απόκρημνων σπηλαίων που η παράδοση μας λέει ότι υπήρχαν κελιά των Μοναχών, δηλαδή, υπήρχε μεγάλο ασκητικό κέντρο την εποχή του εκείνη. Σύμφωνα με τον αείμνηστο Καθηγητή Αθανάσιο Παλιούρα είναι ένα από τα σημαντικότερα Βυζαντινά Μνημεία στα Βαλκάνια.

Το όνομα του πρώτου μοναχού και ιδρυτού του σπηλαίου, Νίκανδρου, που μόνασε εκεί από το 990 μέχρι το 1005, υπάρχει γραμμένο σε επιγραφή που σώζεται στην είσοδο του σπηλαίου μέχρι σήμερα. Υπάρχει τοιχογράφηση του σπηλαίου με τη Θεοτόκο Βρεφοκρατούσα, τη Γέννηση του Χριστού, τη Κοίμηση της Θεοτόκου, τη

Σταύρωση και άλλες εικόνες που στο πέρασμα του χρόνου έχουν ξεθωριάσει.

Το μεγάλο αυτό μοναστικό κέντρο είχε στην κατοχή του και βιβλιογραφικό εργαστήριο αντιγραφής κωδίκων καθώς και πλούσια βιβλιοθήκη. Πολλά χειρόγραφα του μοναστηριακού αυτού κέντρου βρίσκονται σήμερα σε βιβλιοθήκες ξένων χωρών, κυρίως της Δυτικής Ευρώπης. Από το μοναστήρι, όπως η παράδοση αναφέρει, είχαμε τρεις Επισκόπους.

Στις αναφορές αυτές εύκολα συμπεραίνουμε ότι η περιοχή αυτή είχε όλες τις προϋποθέσεις για να είναι το επίκεντρο του Θρησκευτικού ενδιαφέροντος σε όλες τις ιστορικές περιόδους, είχε δε εύκολη μετακίνηση και προς τις θαλάσσιες οδούς.

Το σκεπτικό αυτό συνάδει με το γεγονός ότι η μνήμη του Αγίου Νικολάου είναι ευρύτατα διαδεδομένη, το βλέπουμε μέσα από τα Δίπτυχα της Εκκλησίας της Ελλάδος, να έχουμε την ίδρυση πολλών Ιερών Ναών και παρεκκλησίων. Στη Ρόδο έχουμε πέντε Ναούς, στο Ηράκλειο έχουμε δεκατρείς Ναούς, στα Χανιά έχουμε οκτώ Ναούς, στην Πελοπόννησο νότια και δυτικά της Μεσσηνίας έχουμε δεκαέξι Ναούς, στην Ηλία έχουμε τριάντα επτά Ναούς και πολλά παρεκκλήσια, στην Αχαΐα έχουμε δεκατέσσερις Ναούς, στην Αιτωλοακαρνανία έχουμε πέραν των τριάντα Ναών και πολλά παρεκκλήσια, στη Ζάκυνθο έχουμε δώδεκα Ναούς, και στην Κέρκυρα έχουμε εικοσιπέντε Ναούς.

Η επόμενη σκέψη είναι ο πανηγυρικός εορτασμός της ανακομιδής των Ιερών λειψάνων του Αγίου Νικολάου, σε πολλούς από τους παραπάνω Ναούς, την ευλογημένη ημέρα της ελεύσεως του πλοίου από την περιοχή που είχε τα Ιερά λείψανα. Ενδεικτικά αναφέρουμε, στα Σπάτα της Αχαΐας, στη Ζάκυνθο και σε άλλες περιοχές, ο εορτασμός γίνεται στις 10 Μαΐου κάθε χρόνο.

Συμπερασματικά βλέπουμε τα τρία καράβια που μεταφέρουν τα Ιερά λείψανα του Αγίου Νικολάου από την Πατρίδα του, τα Μύρα της Λυκίας, στο Μπάρι της Ιταλίας, να έχουν κάμει τη διαδρομή αυτή και σίγουρα το λιμάνι που βρισκόταν στον «αυχένα» της Βαράσοβας μεταξύ Σπηλαίου Αγίου Νικολάου και Κάτω Βασιλικής ήταν ένας σταθμός για ανεφοδιασμό. Επίσης αν λάβουμε υπόψη το χρονικό διάστημα από την 1η Απριλίου 1087 μ.Χ. μέχρι τις 20 Μαΐου του ιδίου έτους που έφθασαν στο Μπάρι, οι αποστάσεις των ενδιάμεσων σταθμών είναι σημεία αναφοράς προς την σωστή σκέψη της διαδρομής.

Τα Ιερά λείψανα του Αγίου Νικολάου φθάνουν στο λιμάνι της πόλης, Μπάρι της Ιταλίας. Ο λαός τα υποδέχεται με σεβασμό, αγάπη και χαρά και ο Αβάς π. Ηλίας, Ηγούμενος της Μονής του Αγίου Βενεδίκτου, ανεβαίνει στο καράβι και παραλαμβάνει τα Ιερά λείψανα του Αγίου από τους καπεταναίους και τα τοποθετεί προσωρινά, στη Μονή του Αγίου Βενεδίκτου. Αργότερα ο ίδιος Ηγούμενος οικοδομεί την περίφημη Βασιλική του Αγίου Νικολάου στο Μπάρι, εκεί τοποθετεί τα Ιερά λείψανα του Αγίου Νικολάου, που εκατοντάδες Χριστιανοί επισκέπτονται το Ναό κάθε χρόνο για προσκύνηση. Στη συνέχεια, ο Αβάς π. Ηλίας, αναλαμβάνει την Ηγουμενία του μεγαλοπρεπούς αυτού Χριστιανικού Ιερού Ναού που επί

εκατονταετίες τώρα προσφέρει ευλογία και χαρά σε κάθε χριστιανό.